

Gud, Jesus och Muhammed

När denna ledartext läses, har med största sannolikhet en ny ärkebiskop för Svenska kyrkan blivit vald. Det är i alla fall den bedömning vi gör i skrivande stund, när nomineringsval, intervjuer och hearing är genomförda. Till de konsekvenser valet för med sig får vi återkomma. Här skall vi fästa uppmärksamheten på en central och grundläggande teologisk fråga: kandidaternas förhållande till Kristusbekännelsen.

»Ger Jesus en sannare bild av Gud än Muhammed?» Frågan ställdes till de fem ärkebiskopskandidaterna av *Kyrkans Tidning* i nr 39/2013. Frågan är på inget sätt perifer eller ointressant utan rör tvärtom det mest centrala i tron: vem Jesus egentligen är (1 Joh. 4). Ändå får man hålla med Antje Jackelén om att »Det är en märklig fråga». Den är märklig eftersom den inte ställs till vem som helst på gatan utan till fem personer som säkert lever i enlighet med de prästlöften de avlagt och som kandiderar till uppdraget att vara »Svenska kyrkans främsta företrädare» som det heter om ärkebiskopen på Svenska kyrkans hemsida.

Svaret borde vara ett självklart Ja, naturligtvis. »I begynnelsen fanns Ordet och Ordet fanns hos Gud, och Ordet var Gud ... Och Ordet blev människa och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, en härlighet som den ende sonen får av sin fader, och han var fylld av nåd och sanning» lyder den välkända prologen i Johannesevangeliet. I Kolosserbrevet uttrycks samma tanke, där det i första kapitlet står om Jesus att »han är den osynlige Gudens avbild... han finns före allting, och allting hålls samman i honom... ty Gud beslöt att låta all fullhet bo i honom och att genom hans blod på korset stifta fred och försona allt med sig genom honom och till honom, allt på jorden och allt i himlen.» Om kristna tror att Bibeln talar sanning är det en märklig fråga att ställa till kandidater i ett ärkebiskopsval. Är påven katolik?

Till saken hör att Muhammed förnekar att Jesus är Guds Son, och »Den som förnekar Sonen har inte heller Fadern» (1 Joh. 2:23). Kan då en kyrkans företrädare, satt att försvara tron och predika Kristi evangelium, säga ens att Muhammed är en profet, dvs. en som bär sant budskap från Gud – dessutom lika mycket som eller rentav mer än Jesus?

Nu visar det sig emellertid av de svar som ges, att frågan är högst befogad, ja, nödvändig. Eftersom inga dementier eller tillrättalägganden gjorts utgår vi från att de svar som publicerats är korrekt återgivna. Endast en av de fem svarar Ja och utgår i sitt svar från att kyrkan mottagit en uppenbarelse från Gud, den allmänna uppenbarelsen i skapelsen och den särskilda i Kristus, och att det Gud uppenbarar är styrande i sanningsfrågan och i dialogen med andra livsåskådningar, annan tro och otro. Därmed borde valet bland de fem vara självklart. Den som är oklar i denna fråga kan inte vara eller betraktas som en kristen biskop. Sedan kan vederbörande ha formell vigningssuccession ända ner i skorna – det förändrar inget.

Ärkebiskopskandidaternas svar är häpnadsväckande – och upprörande. Något annat omdöme kan knappast ges om de undvikande slingerbultar de flesta levererar. Det är dock inte bara kristen substans som saknas i de flestas svar, även sättet att svara ger anledning till reflektion. De fyra som inte ger ett distinkt ja-svar utifrån ett principiellt betraktelsesätt tacklar frågan

från ett personligt perspektiv, det som är sant för deras egen del. En tar bilden av ett förälskat par och menar att bara för att en hustru tycker att hennes man är vackrast och bäst i världen, säger hon inte att alla andra män är fula och dåliga. En annan svarar att Jesus har gett henne den »bild» som hon menar håller för att leva och dö med. Ytterligare en säger att han döptes in i Kristus och att Kristus är den enda bild av Gud som han känner. Han betonar att det är hans upplevelse och klargör att han aldrig skulle säga att Muhammed är en falsk profet. Frågan är egentligen inte intressant, får vi veta av den fjärde, för den viktiga frågan är på vilket sätt Gud möter oss. Oss möter han i Jesus Kristus men om Jesus ger en sannare bild av Gud än Muhammed, den frågan kan vi lämna åt Gud.

De fyra dispenserar sig med andra ord från sanningsfrågan och flyr i sak undan Kristus-bekännelsen in i att tala enbart om sina rent personliga upplevelser och tankar. Och dessa grundas inte i kyrkans principiella syn på den allmänna uppenbarelsen i skapelsen och den särskilda i Kristus som vägen att lära känna sanningen om Jesus (och Muhammed). Kyrkans sanning hävdas inte, det enda som räcks fram är personliga val av »sanning». Vi får i fortsättningen inte bara postmoderna biskopar, utan kanske också postkristna.

»Mitt liv formas av Jesus.» Det sättet att svara kan säkert uppfattas vara både ödmjukt och inbjudande. Det är ju personligt och det är fint. Men det saken här gäller är att utse en ärkebiskop som inför offentligheten skall företräda Svenska kyrkan och hennes bekännelse. Den personliga tron är förvisso en förutsättning för uppdraget men trots allt underordnad kyrkans tro. Ärkebiskopsämbetets tyngd och auktoritet får inte missbrukas till att bli plattformen och medlet att ge uttryck för personliga funderingar och upplevelser.

Den personliga tron måste rotas i den Kristustro som tydligt genomsyrar och uttrycks i Nya testamentet och som sedan dess är centrum i kyrkans tro och liv. Den tron är inte en perifer sanning, utan ett anspråk som är totalt. Det kan förkunnas både med tydlighet och med respekt för den man talar till. Var det inte så Jesus själv agerade, när han stod fängslad inför Pilatus?

Men det är nog en trygg gissning att undviken Kristusbekännelse inte på något sätt kommer att ligga en kandidat till Svenska kyrkans högsta ämbete till last. Vad säger det om Svenska kyrkan? Alltså inte bara om de fem som kandiderat utan om dem som bär förtroendeuppdrag i Svenska kyrkan, röstat fram dessa fem och utgör den valmanskår som avgör frågan?